

Detta är ett svar från SBU:s Upplysningstjänst 2011-03-29. SBU:s Upplysningstjänst svarar på avgränsade medicinska frågor. Svaret är inte en systematisk litteraturoversikt från SBU och resultatet av litteratursökningen kan vara ofullständigt. Kvaliteten på refererade studier har inte bedömts. Svaret har tagits fram av SBU:s kansli, men är inte granskat av SBU:s råd eller nämnd.

Fråga

Hur mäter man bäst livskvalitet och/eller tillfredsställelse hos multisjuka äldre?

Upplysningstjänstens svar

Frågan är egentligen för bred och komplex för att besvara med Upplysningstjänstens metoder. Vi har nu sökt efter systematiska litteraturoversikter som utvärderat fältet. Vi har tyvärr inte kunnat finna några översikter som specifikt utvärderat validitet eller reliabilitet hos livskvalitetsskalor för just sköra, multisjuka äldre.

Vi har funnit två systematiska översikter från 2005 som har utvärderat skalor för livskvalitet hos äldre, definierat som över 65 år gamla men inte nödvändigtvis multisjuka. Dessa översikter har identifierat flera instrument som intressanta, men med varierande validitet, reliabilitet och förmåga att mäta förändring över tid (responsiveness). Vi har inte haft möjlighet att läsa översikterna i sin helhet eller kvalitetsgranska dem.

I översikten av Haywood utvärderade man 15 instrument i 122 artiklar. Författarna fann högst evidens för reliabilitet, validitet och förmåga att mäta förändring för SF-36, EQ-5D och NHP. SF-36 och EQ-5D har delvis olika användningsområden. De fann lägre evidensgrad för COOP, SF-12 och SIP.

I översikten av Hickey utvärderade man 29 instrument i 37 artiklar. Det vanligaste instrumentet var SF-36. Ofta användes sjukdomsspecifika instrument.

Översikterna redovisar inte någon ”gold-standard” eller konsensus om vilket instrument som fungerar bäst som referensstandard.

Vi har sökt efter senare publicerade originalartiklar, där man utvärderat samma skalor som i översikterna ovan. Artiklarna har varierande studiedesign, många är tvärsnittsstudier, några är kohortstudier. Studierna har utvärderat validitet, reliabilitet eller användbarhet på olika sätt. Litteratursökning och urval har inte varit systematisk. Vi har inte haft möjlighet att läsa artiklarna i sin helhet eller kvalitetsgranska dem. Listan nedan ska betraktas som en exempelsamling.

Vi fann nio artiklar där man har studerat olika generella instrument i en äldre befolkning. Patientgruppen är över 65 år, några rör sköra, multisjuka äldre och i många artiklar tycks det vara en blandning av patienter.

Vi har även funnit många artiklar som utvärderat skalor för livskvalitet vid specifika sjukdomstillstånd. Vi har valt att redovisa nio artiklar där man har studerat patienter med Alzheimers sjukdom eller annan form av demens, två artiklar för patienter med Parkinsons sjukdom och två artiklar för patienter efter stroke.

Inte heller originalartiklarna pekar mot någon tydlig referensstandard. För den generella populationen spretar materialet väldigt. I tre studier har man utvärderat SF-36, i två SF-12, i två CASP-19. För studier av personer med Alzheimer eller nedsatt kognition är EQ-5D det vanligaste instrumentet.

Litteratursökning 11-03-10

The Cochrane Library, The INATHA database, CRD Databases, PubMed, PsychINFO

("Quality of Life"[Mesh] OR "Quality of Life"[title/abstract] OR "life quality"[title/abstract] OR "Patient Satisfaction"[Mesh]) AND ("elderly"[title] OR "elder"[title] OR "geriatric"[title] OR "old age"[title] OR "older age"[title] OR "senior"[title] OR "seniors"[title] OR "Aged"[Mesh]) AND ("scale"[title] OR "questionnaire"[title] OR "questionnaires"[title] OR "Questionnaires"[Mesh] OR "instrument"[title] OR measure*[title]) AND systematic[sb]

PubMed

("Quality of Life"[Mesh] OR "Quality of Life"[title/abstract] OR "life quality"[title/abstract] OR "Patient Satisfaction"[Mesh]) AND ("elderly"[title] OR "elder"[title] OR "geriatric"[title] OR "old age"[title] OR "older age"[title] OR "senior"[title] OR "seniors"[title] OR "Aged"[Mesh]) AND ("36 item short form health survey"[Title/Abstract] OR "sf 36"[Title/Abstract] OR "sf36"[Title/Abstract] OR "12 item short form health survey"[Title/Abstract] OR "sf 12"[Title/Abstract] OR "sf12"[Title/Abstract] OR "medical outcomes study short form"[Title/Abstract] OR "mos derived"[Title/Abstract] OR "sickness impact profile"[Title/Abstract] OR "sip"[Title/Abstract] OR ("quality of well being"[Title/Abstract] AND "scale"[title/Abstract]) OR "euroqol five dimension questionnaire"[Title/Abstract] OR "eq5d"[Title/Abstract] OR "eq 5d"[Title/Abstract] OR "feeling thermometer"[Title/Abstract] OR "health utilities index 2"[Title/Abstract] OR "health utilities index 3"[Title/Abstract] OR "hui2"[Title/Abstract] OR "hui3"[Title/Abstract] OR "nottingham health profile"[Title/Abstract] OR "nhp"[Title/Abstract] OR "dartmouth primary care cooperative information project"[Title/Abstract] OR "coop charts"[Title/Abstract] OR "psychological general wellbeing index"[Title/Abstract] OR "pgwb index"[Title/Abstract] OR (Global Health Perception[Title/Abstract] AND "questionnaire"[Title/Abstract]) OR "brief screening questionnaire"[Title/Abstract] OR "bsq"[Title/Abstract] OR ("comprehensive assessment"[Title/Abstract] AND "referral evaluation"[Title/Abstract]) OR "core care"[Title/Abstract] OR "short care"[Title/Abstract] OR "easy care"[Title/Abstract] OR "functional assessment inventory"[Title/Abstract] OR "fai"[Title/Abstract] OR ("geriatric"[Title/Abstract] AND "postal screening survey"[Title/Abstract]) OR "gpss"[Title/Abstract] OR ("geriatric"[Title/Abstract] AND "quality of life questionnaire"[Title/Abstract]) OR "gqlq"[Title/Abstract] OR ("geriatric screening"[Title/Abstract] AND "questionnaire"[Title/Abstract]) OR "gsq"[Title/Abstract] OR "iowa self assessment inventory"[Title/Abstract] OR "isai"[Title/Abstract] OR "leipad"[Title/Abstract] OR "oars multidimensional functional assessment questionnaire"[Title/Abstract] OR "omfaq"[Title/Abstract] OR ("Perceived Well-being"[Title/Abstract] AND "scale"[Title/Abstract]) OR ("philadelphia geriatric center multilevel"[Title/Abstract] AND "assessment instrument"[Title/Abstract]) OR "pgcmai"[Title/Abstract] OR ("quality of life"[Title/Abstract] AND "cards"[Title/Abstract]) OR "qlc"[Title/Abstract] OR ("quality of life profiles"[Title/Abstract] AND "seniors version"[Title/Abstract]) OR "qolpsv"[Title/Abstract] OR ("quality of life"[Title/Abstract] AND "well being"[Title/Abstract] AND "meaning"[Title/Abstract] AND "value"[Title/Abstract]) OR ("self evaluation"[Title/Abstract] AND "life scale"[Title/Abstract]) OR "self scale"[Title/Abstract] OR "senots"[Title/Abstract] OR "wellness index"[Title/Abstract] OR ("patients assessment"[Title/Abstract]

AND "care"[Title/Abstract] AND "chronic conditions"[Title/Abstract]) OR "pacic"[Title/Abstract] OR "patient satisfaction questionnaire"[Title/Abstract] OR "psq 18"[Title/Abstract] OR "aging males symptoms scale"[Title/Abstract] OR "instrumental activities of daily living"[Title/Abstract] OR "iadl"[Title/Abstract] OR "london handicap scale"[Title/Abstract] OR ("moss"[Title/Abstract] AND "kitchen"[Title/Abstract] AND "assessment revised"[Title/Abstract]) OR "philadelphia geriatric center morale scale"[Title/Abstract] OR "pgc morale scale"[Title/Abstract] OR "physical self maintenance scale"[Title/Abstract] OR "psms"[Title/Abstract]) AND ("sensitivity and specificity"[MeSH Terms] OR "predictive value of tests"[MeSH Terms] OR "specificity"[title/abstract] OR "sensitivity"[title/abstract] OR Valid*[title/abstract] OR rasch[title/abstract] OR "Reproducibility of Results"[Mesh] OR "accuracy"[Title/Abstract] OR "roc"[Title/Abstract] OR "factor analysis"[Title/Abstract] OR "standardization"[Title/Abstract] OR "z score"[Title/Abstract] OR "reproducibility"[Title/Abstract] OR "agreement"[Title/Abstract] OR "cut off"[Title/Abstract] OR "predictive"[Title/Abstract] OR "diagnostic assessment"[title/abstract] OR "detection"[title] OR "Validation Studies as Topic"[Mesh] OR "Validation Studies "[Publication Type] OR "gold standard"[title/abstract] OR "best estimate diagnosis"[title/abstract] OR "item response theory"[title/abstract] OR "irt"[title/abstract] OR "mokken"[title/abstract] OR "proxy"[title/abstract] OR "interclass correlation"[title/abstract])

Avgränsningar: Engelska, svenska, danska och norska

Detta svar är sammanställt av Susanna Kjellander, Sally Saad och Jan Liliemark vid SBU:s Upplysningstjänst.

Identifierad litteratur

Systematiska litteraturöversikter

Haywood KL, Garratt AM, Fitzpatrick R. Quality of life in older people: a structured review of generic self-assessed health instruments. *Qual Life Res.* 2005 Sep;14(7):1651-68.

Hickey A, Barker M, McGee H, O'Boyle C. Measuring health-related quality of life in older patient populations: a review of current approaches. *Pharmacoeconomics.* 2005;23(10):971-93.

Originalstudier som publicerats efter 2005

Generella instrument, äldre

Bowling A, Stenner P. Which measure of quality of life performs best in older age? A comparison of the OPQOL, CASP-19 and WHOQOL-OLD. *J Epidemiol Community Health.* 2011 Mar;65(3):273-80.

OPQOL, CASP-19, WHOQOL-OLD, 65 +.

Jakobsson U. Using the 12-item Short Form health survey (SF-12) to measure quality of life among older people. *Aging Clin Exp Res.* 2007 Dec;19(6):457-64.
SF-12, 75-105 år.

Wodchis WP, Maxwell CJ, Venturini A, Walker JD, Zhang J, Hogan DB, et al. Study of observed and self-reported HRQL in older frail adults found group-level congruence and individual-level differences. *J Clin Epidemiol.* 2007 May;60(5):502-11.

HUI2, MDS-HSI. Gamla, sköra

Perret-Guillaume C, Briancon S, Guillemin F, Wahl D, Empereur F, Nguyen Thi PL. Which generic health related Quality of Life questionnaire should be used in older inpatients: comparison of the Duke Health Profile and the MOS Short-Form SF-36? *J Nutr Health Aging.* 2010 Apr;14(4):325-31.

SF-36, Duke Health Profile. Inpatients, 65+.

Sim J, Bartlam B, Bernard M. The CASP-19 as a measure of quality of life in old age: evaluation of its use in a retirement community. *Qual Life Res.* 2011 Jan 18.

CASP-19, medelålder 78 år.

Pinar R, Oz H. Validity and reliability of the Philadelphia Geriatric Center Morale Scale among Turkish elderly people. *Qual Life Res.* 2011 Feb;20(1):9-18.

Philadelphia Geriatric Morale Scale (PGCMS) mot SF-36. Äldre, Turkar.

Baro E, Ferrer M, Vazquez O, Miralles R, Pont A, Esperanza A, et al. Using the Nottingham Health Profile (NHP) among older adult inpatients with varying cognitive function. *Qual Life Res.* 2006 May;15(4):575-85.

Nottingham Health Profile (NHP) äldre, slutenvård.

Bentur N, King Y. The challenge of validating SF-12 for its use with community-dwelling elderly in Israel. *Qual Life Res.* 2010 Feb;19(1):91-5.

SF-12, GDS, Barthel index, Israel

Chia EM, Rochtchina E, Wang JJ, Mitchell P. Utility and validity of the self-administered SF-36: findings from an older population. *Ann Acad Med Singapore*. 2006 Jul;35(7):461-7.
SF-36

Alzheimer / demens / nedsatt kognition

Jonsson L, Andreasen N, Kilander L, Soininen H, Waldemar G, Nygaard H, et al. Patient- and proxy-reported utility in Alzheimer disease using the EuroQoL. *Alzheimer Dis Assoc Disord*. 2006 Jan-Mar;20(1):49-55.
EQ-5D

Karlawish JH, Zbrozek A, Kinosian B, Gregory A, Ferguson A, Glick HA. Preference-based quality of life in patients with Alzheimer's disease. *Alzheimers Dement*. 2008 May;4(3):193-202.
HUI2, EQ5D

Vogel A, Mortensen EL, Hasselbalch SG, Andersen BB, Waldemar G. Patient versus informant reported quality of life in the earliest phases of Alzheimer's disease. *Int J Geriatr Psychiatry*. 2006 Dec;21(12):1132-8.
EQ5D, QoL-AD

Wolfs CA, Dirksen CD, Kessels A, Willems DC, Verhey FR, Severens JL. Performance of the EQ-5D and the EQ-5D+C in elderly patients with cognitive impairments. *Health Qual Life Outcomes*. 2007;5:33.
EQ5D, Eq5D+C mot Mini Mental State Examination (MMSE)

Naglie G, Tomlinson G, Tansey C, Irvine J, Ritvo P, Black SE, et al. Utility-based Quality of Life measures in Alzheimer's disease. *Qual Life Res*. 2006 May;15(4):631-43.
Quality of Well-Being Scale (QWB), HUI3, EQ5D, VAS

Bhattacharya S, Vogel A, Hansen ML, Waldorff FB, Waldemar G. Generic and disease-specific measures of quality of life in patients with mild Alzheimer's disease. *Dement Geriatr Cogn Disord*. 2010;30(4):327-33.
Patient och vårdgivare. EQ-5D, VAS, QOL-AD mfl

Schiffczyk C, Romero B, Jonas C, Lahmeyer C, Muller F, Riepe MW. Generic quality of life assessment in dementia patients: a prospective cohort study. *BMC Neurol*. 2010;10:48.
MMSE, Behave-AD, GDS, Bayer-ADL, EQ-5D

Gerritsen DL, Steverink N, Ooms ME, de Vet HC, Ribbe MW. Measurement of overall quality of life in nursing homes through self-report: the role of cognitive impairment. *Qual Life Res*. 2007 Aug;16(6):1029-37.
Nursing homes, PGCMS, PANAS, DL, GDSMMSE

Missotten P, Squelard G, Ylief M, Di Notte D, Paquay L, De Lepeleire J, et al. Quality of life in older Belgian people: comparison between people with dementia, mild cognitive impairment, and controls. *Int J Geriatr Psychiatry*. 2008 Nov;23(11):1103-9.
ADRQL

Karlawish JH, Zbrozek A, Kinosian B, Gregory A, Ferguson A, Low DV, et al. Caregivers' assessments of preference-based quality of life in Alzheimer's disease. *Alzheimers Dement*. 2008 May;4(3):203-11.
EQ-5D, HUI2

Kunz S. Psychometric properties of the EQ-5D in a study of people with mild to moderate dementia. *Qual Life Res.* 2010 Apr;19(3):425-34.

EQ5D, mild dementia

Parkinsons sjukdom

Brown CA, Cheng EM, Hays RD, Vassar SD, Vickrey BG. SF-36 includes less Parkinson Disease (PD)-targeted content but is more responsive to change than two PD-targeted health-related quality of life measures. *Qual Life Res.* 2009 Nov;18(9):1219-37.

SF-36, PDQ-39, PDQUALIF

Luo N, Low S, Lau PN, Au WL, Tan LC. Is EQ-5D a valid quality of life instrument in patients with Parkinson's disease? A study in Singapore. *Ann Acad Med Singapore.* 2009 Jun;38(6):521-8.

EQ-5D

Stroke

Okonkwo OC, Roth DL, Pulley L, Howard G. Confirmatory factor analysis of the validity of the SF-12 for persons with and without a history of stroke. *Qual Life Res.* 2010 Nov;19(9):1323-31.

SF-12

Almborg AH, Berg S. Quality of life among Swedish patients after stroke: psychometric evaluation of SF-36. *J Rehabil Med.* 2009 Jan;41(1):48-53.

SF-36

Könsskillnader

Orfila F, Ferrer M, Lamarca R, Tebe C, Domingo-Salvany A, Alonso J. Gender differences in health-related quality of life among the elderly: the role of objective functional capacity and chronic conditions. *Soc Sci Med.* 2006 Nov;63(9):2367-80.

NHP